



Story Changers: It-Titjib fil-Ħiliet Soċjali tal-Istudjanti u l-Arrikkiment tal-Metodi ta' Tagħlim Permezz tar-Rakkontar tal-Istejjer u tar-Realta' Virtwali

Output Intellettuali:	2
Titlu tal-Output Intellettuali:	Ħolqien tal-Istejjer "You Tell" u l-Gwida Rilevanti
Attività:	5
Titlu tal-Attività:	Ħolqien tal-Istejjer "You Tell"
Sieħeb:	Ellinogalliki Scholi Jeanne d'Arc



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

L-appoġġ tal-Kummissjoni Ewropea għall-produzzjoni ta' din il-pubblikazzjoni ma jikkostitwixx approvazzjoni tal-kontenut, li jirrifletti biss il-fehmiet tal-awturi, u l-Kummissjoni ma tistax tinżamm responsabbli għal kwalunkwe użu li jista' jsir mill-informazzjoni li tinsab fiha.

Ikkoordinat minn

MMC Mediterranean
Management Centre

Šhab



**Apostolos
Varnavas**

Skola Primarja

Programm:	Erasmus+
Azzjoni Ewlenija:	Kooperazzjoni għall-innovazzjoni u l-iskambju ta' prattiki tajbin
Titlu tal-Proġett:	Story Changers: it-titjib fil-hiliet soċjali tal-istudenti u l-arrikkiment tal-metodi ta' taġħlim permezz tar-rakkontar tal-istejjer u tar-realtà virtwali
Akronomu tal-Proġett:	Story Changers
Numru tal-Ftehim tal-Proġett:	2020-1-CY01-KA201-066072
Data tal-Bidu tal-Proġett:	01/12/2020
Data tat-Tmiem tal-Proġett:	30/06/2023



Werrej

Titlu tal-Istorja.....	4
Informazzjoni bażika dwar l-Istorja.....	4
L-Ewwel Suġġett	4
It-Tieni Suġġett	4
L-Eżiti tat-Tagħlim.....	4
Grupp fil-Mira (Studenti).....	4
Informazzjoni rilevanti oħra	4
Referenza (jekk l-istorja tirreferi għal fatti reali, avvenimenti storiċi eċċ.).....	4
Elementi Ewlenin tal-Istorja.....	5
Eroj ewlenin.....	5
Ambjent.....	5
Sommarju	5
It-Test tal-Istorja.....	6
L-1 ^{el} Punt ta' Deċiżjoni:.....	7
It-2 ⁿⁱ Punt ta' Deċiżjoni:	12
It-3 ^{et} Punt ta' Deċiżjoni:.....	17
Ir-4 ^{ba'} Punt ta' Deċiżjoni:.....	20
Il-5 ^{es} Punt ta' Deċiżjoni:	25
Is-6 ^{tt} Punt ta' Deċiżjoni:	28



Titlu tal-Istorja

“L-aktar firefly luminuża” – Storja dwar il-valur tar-rispett

Informazzjoni bazika dwar l-Istorja

L-Ewwel Sugġett

Il-valur tar-rispett

It-Tieni Sugġett

Il-valur tal-ħbiberija, l-importanza tal-kollaborazzjoni u tal-għarfien tiegħek innifsek.

L-Eżiti tat-Tagħlim

L-istudenti huma mistennija li:

- Jifhmu l-valur tar-rispett lejhom infushom.
- Jagħmlu għażliet li jippromwovu r-rispett lejhom infushom.
- Jindunaw meta jkunu għamli għażla ħażina u jippruvaw jirrangaw azzjonijiethom.
- Jifhmu li d-diversità mhijiex xi ħaġa li tbeżża' imma xi ħaġa li għandha tkun milqugħa u rispettata.

Grupp fil-Mira (Studenti)

1^{el}-2ⁿⁱ Klassi tal-Iskola Primarja

3^{et}-4^{ba'} Klassi tal-Iskola Primarja

5^{es}-6^{tt} Klassi tal-Iskola Primarja

Informazzjoni rilevanti oħra

Referenza (jekk l-istorja tagħmilx referenza għal fatti reali, avvenimenti storiċi eċċ.)

L-istorja hija fittizja għalkollox.

Elementi Ewlenin tal-Istorja

Eroj ewlenin

- Fani (mill-kelma Griega 'fos', li tfisser dawl). Fani hija firefly li tgħix f'insedjament tal-fireflies. Hija differenti mill-oħrajn, b'saħħitha b'mod mhux naturali u ma tistax tikkontrolla d-dawl tagħha, liema dawl hu tant qawwi li jista' jqabbad in-nar. M'għamlet l-ebda ħbieb fil-Foresta li Tiddi.
- Mavromatis (li bil-Grieg tfisser Għajnejh suwed) huwa dubbiena li mill-belt gie fil-Foresta li Tiddi. Huwa siefer ħafna, intelligenti u qalbu tajba. Wara li jiltaqgħu, jagħmel ħbieb ma' Fani, jappoggaha u jagħtiha l-pariri.
- Kokinia (Ħamra) hija firefly sabiħa u qalbha tajba li toqgħod f'insedjament qrib għal dak ta' Fani. Tieħu grazzja ma' Fani.
- Is-Sindku tal-insedjament, li ma jafdax lil Fani.
- Asteris (mill-kelma stilla), l-aktar firefly famuż u aġli li jintimida lil Fani.

Ambjent

L-istorja sseħħ fil-Foresta li Tiddi, foresta kbira ħafna b'siġar ikkuluriti. Madwar il-foresta hemm Pjanurja Orangjo. Il-pjanura hija mdawra biż-Żona tal-Ġganti. Tissejjaħ hekk għax hemmhekk jiddominaw siġar kbar li jipproteġu lill-Foresta mix-xtiewi severi billi jipprevjenu s-silġ, ix-xita u l-irjieħ b'saħħithom. Ix-Xmara tas-Sriep hija xmara kbira li ddu maż-żona tal-Ġganti. Hemm ukoll il-Ġebbla tad-Draguni, ġebbla kbira ħafna fil-forma ta' dragun li tipproteġi dan il-post maġiku mill-għajnejn kurjużi tan-nies.

Sommarju

Fani hija firefly differenti mill-oħrajn, li m'għamlitx ħbieb. Hija tiltaqa' ma' dubbiena jisimha Mavromatis, dubbiena għarfa u qalbha tajba. Isiru ħbieb u jaffaċċjaw ħafna sfidi flimkien. Matul dawn l-isfidi, Fani titgħallem kemm huwa importanti li tirrispetta lil oħrajn u aktar minn hekk, kemm huwa importanti li nirrispettaw lilna nfusna.

It-Test tal-Istorja

'Il bogħod mill-ibliet u minn nies, hemm post maġiku, mislut mill-ħrejef. Ғadd ma jista' jsibu faċilment.

Fil-qalba ta' dan il-post hemm il-Foresta li Tiddi, foresta kbira b' sigar ikkuluriti. Madwar il-foresta hemm Pjanura Oranġjo. Pjanura bi fjuri zġhar oranġjo, ħomor u sofor.

Il-pjanura hija mdawra biż-Żona tal-Ġganti. Tissejjaħ hekk għax hemmhekk jiddominaw sigar kbar sa kemm ituk għajnejk. Is-sigar ġganti jipproteġu lill-foresta mix-xtiewi severi u dan jagħmluh billi jipprevjenu lis-silġ, lix-xita u lill-irjieħ b'saħħithom milli jidhlu fil-foresta.

Ix-Xmara tas-Sriep hija xmara kbira li ddu maż-żona tal-Ġganti bl-ilmijiet rapidi tagħha u l-ebda bniedem ma jista' jaqsamha.

Hemm ukoll il-Ġebbla tad-Draguni, ġebbla kbira ħafna fil-forma ta' dragun li tipproteġi dan il-post maġiku mill-għajnejn kurjużi tan-nies.

Il-Foresta li Tiddi kienet l-isbaħ waħda miż-żoni tal-post maġiku. Hemmhekk, l-animali kollha jgħixu kwieti u kuntenti. Uħud minnhom jgħixu fi djar magħmula mill-fergħat, oħrajn fis-sigar jew fil-faqqiegħ, oħrajn taħt il-ġebel, oħrajn fil-ġilji tal-ilma fuq il-lagi, u oħrajn fl-għerien.

Għalkemm fil-Foresta li Tiddi jgħixu ħafna animali differenti, l-ispeċi tal-fireflies tispikka. Il-fireflies huma insetti zġhar li jixegħlu dawl ħafif fuq wara tagħhom. Id-dawl huwa diskret ħafna, sabiex ma jtellifx lill-animali l-oħra.

Il-fireflies jinstabu mill-bidu sa tmiem il-Foresta Brillanti f'ħafna insedjamenti zġhar u bis-saħħa tad-dawl li jiddi minnhom, jixegħlu foresta shiħa b'kulur sabiħ u li jsaħħan, isfar ikaṅgi fl-aħdar. Bil-lejl il-veduta hija spettakolari.

Il-fireflies jgħinu animali oħra bid-dawl tagħhom. Jiddu fil-bejtiet tan-nemel, jgħinu lill-kokki jaqraw, idawlu d-djar tal-iskojjattli, idawlu il-kaxex tan-naħal biex jgħinu lin-naħal jipproduċu l-għasel. U biex jirreċiprokaw, l-animali l-oħra jgħinu lill-fireflies billi jagħtuhom l-ikel, l-għasel, il-ġandar u jgħallmuhom.

Imma għal waħda mill-fireflies, l-affarijiet huma kemxejn differenti. Fani mhijjex bħall-fireflies l-oħra. Hija ħafna ikbar fid-daqs u minflok lill-insetti, tixbah għasfur tal-bejt żgħir. Id-daqs kbir tagħha ma jhallihix tkun aġli daqs il-fireflies l-oħra. U mhux hekk biss. Id-dija tagħha hija qawwija wisq. Tant hija qawwija li ddejjaq lil ħaddieħor, speċjalment billejl. Agħar minn hekk, xi kultant id-dija tkun tant qawwija li saħansitra tista' tqabbad in-nar.

F'post bħall-Foresta li Tiddi, fejn kollox huwa kwiet u kalm, il-ħajja mhi xejn faċli għal firefly bħal Fani li fiha daqs għasfur żgħir u tista' tqabbad in-nar.

“Oqogħdu attenti! Ġejja Fani! Moħħkom hemm!” għajjat Asteris, firefly popolari ħafna, hekk kif Fani kienet miexja bla ma tagħti kas xejn. Minnufih il-fireflies kollha nfaqgħu jidħku.

“Se terġa' tagħmel il-ħsara!” instema' jgħid lehen mill-folla. “Hija ħaġa naturali, anke jekk tħares lejha biss! Qisha buzzieqa” komplew jidħku.

“Hello Fani, se terġa' tagħtina n-nar bħall-gurnata ta' qabel?” staqsa Asteris b'ironija.

“Imma dak kien żball”, ħasbet Fani, “għaliex ma jistgħux jifhmuha din? Jafu li ma nistax nikkontrolla d-dija tiegħi.”

“Għaliex qed tiċċassa lejja? Se twegibni, jew se tibqa' hemm wieqfa qisek buzzieqa enormi?”

L-1^{el} Punt ta' Deċiżjoni:

X'għandha tagħmel Fani?

a) Għandha tirreagixxi.

b) M'għandhiex tirreagixxi.

Jekk wiġibt a, jekk jogħġbok mur fuq paġna 6

Jekk wiġibt b, jekk jogħġbok mur fuq paġna 7



Fani tirreagixxi

“Jien forsi buzzieqa, kif qed tgħid inti, imma tal-inqas għandi moħħ! M’iniex bla moħħ bħalek!” Wiegbet Fani rrabjata.

“Kif sejjaħtli?” qal Asteris b’rabja kbira fuqu. Kulhadd kien waqaf iħares lejhom.

“X’qed tgħid Fani?” wiegeb is-Sindku mill-bogħod “Mhux se nħallik titkellem b’dan il-mod fl-insedjament tagħna!”

“Sindku, għaliex ma tgħidx xi haġa lil Asteris li dejjem jgħidli affarijiet li mhumiex sbieħ?”

“Jien lilek biss smajt Fani.”

“Imma...”

“M’hemmx ‘imma’ Fani”, interrompieha s-Sindku, “Int tipprovoka b’għemilek u issa qed tipprovoka bi kliemek. Mhux se nħalli...”

“Ergajt dħalt fi ġlieda?”, għajtet firefly sabiħa li xeħtet dawl aħmar jgħajjat. “Jien inqassam l-għasel lill-insedjamenti kollha u int biss targumenta daqshekk!” Kien jisimha Kokkinia, firefly mill-insedjament ta’ ħdejjhom li kienet responsabbli biex tqassam l-għasel lill-fireflies l-oħra.

“Għalxejn nipprova,” ħasbet Fani u daret daharha lejn is-Sindku u lejn l-oħrajn. “Ħadd ma jifhimni”. Komplet titbiegħed mill-oħrajn, sakemm ħarġet mill-insedjament.

Jekk jogħġbok mur fuq paġna 8.



Fani ma tirreagixxix

Fani għaddset rasha fil-mistħija u daret biex titlaq.

“Hekk ħafna aħjar! Tikkawżax aktar problemi, digà qabbadt diversi nirien ja buzzieqa kbira li tqabbad in-nar!”.

Kulħadd infaqa’ jidhak. Anke s-Sindku tal-fireflies, li kien miexi maġenbhom kellu tbissima diskreta, li pprova jaħbiha bl-antenni.

“Għamilt tajjeb li ma tajtx kasu,” qaltilha l-firefly bid-dawl baxx aħmar sabiħ. “Iblah, u ma jagħmel l-ebda sens titkellem miegħu,” kompliet il-firefly is-sabiha, hekk kif offritilha vażett għasel. Kien isimha Kokkinia u kienet ġejja mill-insedjament ta’ hdejhom. Hija kienet responsabbli biex tqassam l-għasel lill-fireflies l-oħra.

“Grazzi ħafna,” qaltilha Fani. Għamlitilha sinjal b’rasha u taret biex tqassam il-vażetti l-oħra.

Jekk jogħġbok mur fuq paġna 8.

Fani, imnikkta u mehdija fil-ħsibijiet tagħha, marret 'il bogħod ħafna mill-insedjament tal-Foresta li Tiddi li ħarbet minnu, u laħqet il-Pjanura Orangjo. Poġġiet bilqiegħda fuq petala ta' fjura u qagħdet għal sigħat twal għassa tal-ġganti. Is-siġar il-kbar deheru massivi quddiemha bħallikieku riedu jgħidulha xi ħaġa. U tabilħaqq, kien bħallikieku semgħet xi ħaġa imma ma setgħetx tifhem x'kienet... Il-ħoss kien qisu "ZzzZZzz".... Għalqet għajnejha u ppruvat tisma' aħjar.

"HELLO!"

Fani f'daqqa waħda daret u rat żewġ għajnejn kbar iħarsu lejha. "Għajjut! Int xi tkun?" bdiet tferfer gwenħajha bil-paniku, żaqqa kienet tielgħa u niezla bil-biza', riġlejha u gwenħajha tħabblu fil-fjuri u f'daqqa waħda sabet ruħha mal-art.

"Jiddispjaċini ma ridtx nbeżżgħek, int orrajt? Jiena Mavromatis".

Fani, li issa moħħha beda jaħseb b'mod aktar ċar, reġgħet ħarset lejn il-kreatura u ndunat li din kienet biss dubbiena.

"Inti sempliċiment dubbiena"... qalet b'moħħha mistrieħ.

"Veru, jien sempliċiment dubbiena," wieġeb Mavromatis.

"Stenna ftit," staqsiet Fani, "x'qed tagħmel dubbiena fil-Foresta li Tiddi?" "Inti mhux postok hawn."

"Fil-fatt, jien kont noqgħod f'belt pjuttost 'il bogħod minn hawn u kont qed infittex l-ikel. Taf inti Fani, in-nies ma tantx għandhom grazzja magħna. Allura, kont qed nitbiegħed biex nevita n-nies aktar minn kollox. Sibt dgħajsa ħamra enormi b'ħafna ikel u poġġejt bilqiegħda niekol. Mingħajr ma ndunajt, id-dgħajsa salpat. In-nies ma damux ma skoprew li kont qed niekol l-ikel tagħhom. Bdew ixejru dirgħajhom u riġlejhomm nervużi u jitfgħu l-oġġetti lejja. Saħansitra ħargu s-srieraq għalija! "Kemm huwa faċli li taqbad dubbiena b'serrieq hija kontestabbli!"

"Srieraq?" staqsiet Fani.

"Iva! Tlett isrieraq kbar!"

"Srieraq xi jkunu?"

“Għodod li jidhru qishom xwabel. Insomma, tirt kemm stajt ‘il bogħod mid-dgħajsa, biex insalva. Imma aktar ma tbeġhidt mid-dgħajsa, iktar il-baħar sar qalil. Tirt għal granet sħaħ mingħajr ma sibt art sakemm gwenħajja għejjew. Bħallikieku dan ma kienx biżżejjed, faqqgħet maltempata tal-biża’. Ir-riħ kien qed jeħodni fejn irid. Waqaft għax ma kienx jagħmel sens li nkompli. U lbieraħ qomt fuq dan il-Ġgant enormi”. Mavromatis dar u pponta lejn waħda mis-siġar enormi taż-Żona tal-Ġganti.

“X'qed tagħmel hawn waħdek?” “Fejn huma sħabek?”, staqsa lil Fani.

“Jien immur tajjeb ħafna mal-fireflies l-oħra... Taf int, jien akbar u kultant nagħmel il-ħsara, mingħajr ma nkun irrid. Niddi aktar dawl min-normal, dawl li jqabbad in-nar, u għalhekk m'għandix ħbieb,” wiġbitu Fani.

“Tabilhaqq, inti ħafna akbar mill-fireflies li naf. Dan kif?”

“Xehda naħal li kienu qed ifittxu l-ikel sabuni meta kont twelidt u ħasbuni waħda minn tagħhom. Peress li ħasbu li kont marida, temgħuni jelly tas-sinjuri għal granet sħaħ. Meta ndunaw li ma kontx naħla, kont diġà ħafna akbar u nixgħel ħafna aktar mill-fireflies l-oħra.”

“O sinjur, nittama li dawn in-naħal ma jeħdux wirdien magħhom!”

“Din id-dubbiena msejkna għaddiet minn ħafna!”, ħasbet Fani, “Madankollu, għadha f'burdata tajba”. Kienet l-ewwel darba li rat dubbiena mill-qrib, kienet semgħet bihom biss fl-iskola, fil-klassi tal-bijoloġija. Fil-ktieb kien hemm miktub li huma insetti maħmuġin li jgħixu fiz-żibel tal-ibliet u ma joffru assolutament xejn lin-natura.

“Trid insiru ħbieb?” id-dubbiena interromptiet il-ħsibijiet ta' Fani.

“Għandi nagħmel ħabib ma' dubbiena? Fil-verità m'għandix ħbieb, imma jekk jarawni nagħmilha ma' dubbiena maħmuġa fil-bosk, aktar jidħku bija. Min-naħa l-oħra, din id-dubbiena tidher qalbha tajba ħafna u għaddiet minn ħafna... imma dubbiena x'jista' jkollha komuni ma' firefly nadif u jleqq bħali?”



It-2ⁿⁱ Punt ta' Decizjoni:

X'għandha tagħmel Fani?

- a) Għandha taċċetta li ssir ħabiba tiegħu.
- b) M'għandhiex taċċetta li ssir ħabiba tiegħu.

Jekk wiġibt a, jekk jogħġbok mur fuq paġna 10

Jekk wiġibt b, jekk jogħġbok mur fuq paġna 12

Fani taċċetta li ssir habiba tiegħu

“U għaliex le?”, hasbet Fani, “Sempliciment għax mhux ġej mill-Foresta li Tiddi u għax huwa xi ftit differenti minna l-fireflies, ma nistgħux insiru ħbieb? Wara kollox, jien ukoll differenti!”

“Iva, nixtieq!”, wiegbet lil Mavromatis, “Jisimni Fani, kuntenta li qed niltaqa’ miegħek!”

“Famuz!! Jien ukoll kuntent li qed niltaqa’ miegħek! Allura Fani, kif tqattgħu l-hin hawnhekk?”

“Hawnhekk kollox huwa perfett, għall-oħrajn irrid infisser. Meta jidlam, ngħinu lill-animali l-oħra u, filgħodu, l-animali l-oħra jgħinu lilna. Għandna biżżejjed ħin liberu biex nilagħbu. Imma lili ma jhallunx ngħin fix-xogħlijiet jew nilgħab il-logħob.”

“Tajjeb, ejja nilagħbu logħba flimkien,” issuggerixxa Mavromatis, “x’taħseb li kieku ntellqu? Min jilhaq dik il-fjura ħamra l-ewwel, jirbaħ!”

“Iva, ejja nippruvaw,” qalet Fani b’eżitazzjoni.

“Lesti ruħek...tlaqna!”

It-tnejn fetħu gwenħajhom, iżda fi ftit sekondi Mavromatis sparixxa, filwaqt li Fani segwietu b’pass ferm aktar kajman.

“Inkredibbli, dan jgħaġġel aktar minn Asteris! Jien wisq tqila biex inlaħhaq miegħu.”

“Rbaħt!” għajjat Mavromatis hu u jdur biex jara fejn kienet Fani. “Ma jimpurtax Fani, int mort tajjeb ukoll. Nistgħu nippruvaw logħba oħra li m’għandha x’taqsam xejn mal-velocità. X’taħseb kieku nilagħbu biċ-ċaġhaq? Min jitfa’ ċ-ċaġhaq l-aktar ‘il bogħod, jirbaħ!”

Żaqq Fani mill-ewwel xegħlet bil-ferħ. Mavromatis mhux talli ma qagħadx jiftaħar li rebaħ iżda ssuggerixxa li jilagħbu xi ħaġa differenti.

“Iva dażgur! Iċ-ċaġhaq inħobbu ħafna!”

It-tnejn qabdu ċaġhaq u Mavromatis kien l-ewwel wieħed li tefagħha. Iċ-ċaġhaq għamlet dawra żgħira u kwazi waqgħet quddiemhom. Kien imiss issa lil Fani. Tefgħet iċ-ċaġhaq b’kemm kellha saħħa, u tant marret ‘il bogħod li bilkemm kienet għadha tidher.

“Inti tal-ġenn! Din hija l-ewwel darba li qed nara tali saħħa!” qalilha Mavromatis.

“Grazzi ħafna!”, wiegħbet Fani li kienet ilha ma tisma’ kliem ġentili hekk żmien twil. “Imma dan mhux sew, int aħjar fil-logħob tal-velocità, u jien aħjar f’logħob li jeħtieġ is-saħħa. X’nistgħu nilagħbu biex inkunu ġusti mat-tnejn li aħna?”

“Dejjem nistgħu nilagħbu ċ-ċess.”

“Ċess? Ma nafx biha din il-logħba”, staqsiet Fani.

“Tgħallimtha mill-bnedmin,” qal Mavromatis, “imma l-ewwel irridu nagħmlu l-pedini. Ejja niġbru ftit ċagħaq u injam.”

Għal ħin twil, kienu qed ifittxu l-materjali biex jagħmlu l-pedini li riedu. Mavromatis spjega r-regoli lil Fani, li ma damitx biex fehmithom.

“Famuż, ejja nilagħbu!”, issuġġeriet Fani.

“Iva, imma issa dalam.”

“Mhux problema,” weġbitu u immedjatament Fani bdiet tidli d-dawl isfar fl-aħdar tagħha. Wara ħafna, indunat li setgħet tikkontrolla d-dawl li kien ħiereg minnha.

“Grazzi Fani, issa ħafna aħjar!”

Huma bdew jilagħbu l-ewwel logħba, imbagħad komplew bit-tieni, it-tielet u lagħbu l-lejl kollu. Fil-bidu, kien jirbaħ Mavromatis. Imma malli pprattikat, Fani wkoll bdiet tirbaħ diversi logħbiet. Ma baqgħux iżommu l-iskor, daqqa jirbaħ wieħed u daqqa jirbaħ l-ieħor, iżda ma kien jimpurtahom xejn minn dan, għax sabu logħba li setgħu jilagħbu flimkien.

“Din logħba fantastika! Għandna ħafna affarijiet sbieħ fir-raħal tagħna, imma qatt ma kellna ċess.”

“Herqan li nżur l-insedjament tiegħek, bilfors li huwa sabiħ!”

“Nistgħu mmorru nimxu hemm, jekk trid!”

Jekk jogħġbok mur fuq paġna 14.

Fani ma taċċettax li ssir ħabiba tiegħu

“Din qatt ma smajnieha! Firefly tagħmel ħabib ma’ dubbiena, barrani li lanqas biss jappartjeni għall-Foresta li Tiddi!” qalet Fani bejnha u bejn ruħha, “Le, le, jiena posti mal-fireflies, jaf isiru ħbieb tiegħi xi darba. Wara kollox, forsi għandi tort jien għall-imgieba tiegħi. Illum nerga’ nipprova ningħaqad mal-grupp ta' Asteris!

“Jiddispjaċini Mavromatis, imma mgħagġla biex nirritorna lura d-dar. Xi ħin ieħor...” u qabel ma Mavromatis seta’ jwegibha, Fani kienet diġà fetħet gwenħajha u taret ’il bogħod minnu.

“Lanqas irrid nimmagina, li kieku kellhom il-fireflies l-oħra jarawni nagħmilha ma’ dubbiena, imbagħad iwaqqgħuni iżjed għaċ-ċajt,” ħasbet Fani hekk kif tbiegħdet aktar u aktar minn Mavromatis.

Wara ħafna ħin, Fani waslet fl-insedjament tagħha. Ħafna fireflies kienu marru jgħinu annimali oħra.

“Niġi magħkom?” staqsiet lil xi wħud.

“Jiddispjaċini Fani, diġà qegħdin bizzejjed.” Fani ma kinitx diżappuntata, komplet tistaqsi lil grupp ieħor ta’ fireflies.

“Triduni ngħin b’xi mod?”

“Le Fani, m’għandekx għalfejn.” Rat lis-Sindku fil-bogħod u griet lejha.

“Sindku, nista’ ngħin b’xi mod?”

“Fani, diġà tkellimna dwar dan! Tiddi dawl qawwi wisq, ħadd ma jrid dawl qawwi daqshekk. Barra minn hekk, ma rridux nirriskjaw li nerġgħu nqabbdu n-nar! Ahjar ma tiħux sehem.”

Imdejqa, Fani poġġiet bilqiegħda fuq ġebli u qagħdet tosserva mill-bogħod lill-fireflies l-oħra li kienu ferħanin.

“Ejja nagħmlu tlielaq tal-ġilji tal-ilma!” għajjat xi ħadd mill-bogħod. Kien Asteris. Għal mument Fani ħasbet li kien qed jgħid lilha, iżda kienet sejra żbaljata. Malajr ingabru fireflies oħra, u bdew it-tlielaq tal-ġilji tal-ilma.

“Se nitlobhom biex ningħaqad mat-tlielaq u nittama li jħalluni”, qalet Fani bejnha u bejn ruħha. Hija għamlet il-kuraġġ u staqsiet lil Asteris:

“Hello Asteris, nista’ nilgħab miegħek?”



Id-daħk mal-ewwel beda.

“Iva, għaliex le!” qal Asteris, filwaqt ‘i kien qed jagħmel sforz biex ma jidħakx.

Fani kienet se ttir bil-ferħ! “Fl-aħħar,” ħasbet, “Se nilgħab magħhom ukoll!”

“Mur fuq il-gebla l-kbira u meta nsaffru, ibda r-rotta bil-gilji tal-ilma”, qalilha Asteris u hekk għamlet. Malli semgħet is-suffara, bdiet taqbeż minn gilju tal-ilma għall-oħra u malli waslet fl-aħħar waħda, daret lejn l-oħrajn, biex tara x’kienu se jgħidulha.... imma ma kien hemm ħadd. Kollha kienu ħarbu jigrū u ma kien fadal ħadd. L-unika ħaġa li setgħet tinstema’ kien id-daħk tagħhom mill-bogħod.

Imbagħad ħasbet f’Mavromatis. Kemm kienet qed tagħmel ħażin li tiċċad il-ħbiberija tiegħu. Kieku bħalissa kienu qed jilagħbu u jtkellmu. Ma tilfitx ħin, reġgħet qabdet it-triq lejn il-Pjanura Orangjo.

Sabet lil Mavromatis bilqiegħda waħdu. “Mavromatis, jekk jogħġbok aħfirli, kont f’burdata ħażina l-ewwel. Għadek trid inkunu ħbieb? Jien jisimni Fani.”

“Dażgur, Fani! “Inti tidher ġentili imma fl-istess ħin imdejqa,” wiegħbet id-dubbiena ferrieħa. “Allura, xi tgħid... trid turini l-insedjament tiegħek?”.

Jekk jogħġbok mur fuq paġna 14.



Fani u Mavromatis kienu ilhom mexjin siegħa fl-insedjament.

“Qatt ma rajt post daqshekk sabiħ Fani, xortik tajba ħafna li tgħix hawn!”

“Ladarba ssir taf lill-fireflies l-oħra, tinduna li dan mhux il-każ,” wiegħbet Fani dizappuntata.

Waqt li kienu mexjin, xi fireflies ħarsu lejhom u qalu:

“Dubbiena! Imma x'inhi tagħmel hawn?”

Għalkemm Mavromatis ma deherx li kien intimidat.

“Imma mhux nifhem”, staqsiet Fani rrabjata “kif jista’ jkun li xejn milli tisma’ jgħidulek ma jdejqek?” u d-dija tagħha kienet qed issir aktar intensa.

“Mhux se niddejjaq bil-kliem li jgħidu l-barranin! Tinsiex li l-affarijiet fil-belt huma aghar. Jien ċert li hemm fireflies li nistgħu nkunu ħbieb magħhom, biss għadek ma sibthomx.”

“Ara! Hawn Asteris u l-grupp tiegħu, qed jippreparaw għal tellieqa kbira bil-gilji tal-ilma.”

“Hej! Bozza kbira, aqbad dan!” instema’ lehen jgħid minn fuq. Kien Billias, ħabib ta’ Asteris. Tefa’ ballun għasel lejn Fani u lanqas irnexxielha tara xejn. Mavromatis, bir-riflessi inkredibbli ta’ dubbiena li kien, mill-ewwel qabad werqa u poggieha bħala tarka quddiem Fani.

“Ooo!” Il-fireflies kollha għajtu fl-istess ħin, u bdew jikkellmu dwar kemm il-moviment ta’ Mavromatis kien rapidu.

F’dak il-mument Fani rat ballun għasel eżatt quddiem dar. Fl-istess ħin, kienet qed tisma’ d-daħk ta’ Billias fuq is-sigra.

It-3^{et} Punt ta’ Decizjoni:

X’għandha tagħmel Fani?

- a) Għandha tattakka lil Biliias.
- b) M’għandhiex tattakka lil Biliias.

Jekk wiġibt a, jekk jogħġbok mur fuq paġna 15

Jekk wiġibt b, jekk jogħġbok mur fuq paġna 16



Fani tattakka lil Bili

Mingħajr ma ħasbitha darbtejn, Fani qabdet il-ballun tal-għasel u ppreparat biex titfgħu lej Bili.

“Le Fani!” għajjat Mavromatis, iżda kien tard wisq. Fani tefgħet il-ballun tal-għasel, li laqat lil Bili bis-saħħa f'rasu. Ma kellux ċans jirreaġixxi, ħassu sturdut u waqa' bla saħħa mal-art.

“Aħh, il-ġewnaħ!” qal minn taħt l-ilsien Bili filwaqt li jzomm il-ġewnaħ miksuri tiegħu.

“Ma messekx għamilt hekk, Fani, iridu jgħaddu jiem sħaħ biex il-ġewnaħ tiegħu ifieq mill-ġdid,” qalilha Mavromatis.

Fani mill-ewwel iddispjaċieha bl-azzjoni li kienet għamlet. Marret tigri fuq Bili, li kien għadu ma waqafx jibki. “Jiddispjaċini ħafna Bili, irreaġixxejt wisq. Peress li ħadd ma jirrispettani hawn! Ma ridtx nagħmel hekk...”.

“It-tnejn għandkom għalfejn tistħu!” għajjat firefly mill-bogħod. “Bl-azzjonijiet tiegħek, qed turi li la tirrispetta lilek innifsek u lanqas lin-naħal li joffrulna l-għasel tagħhom!” Xi fireflies fetħu gwenħajhom u telqu diżappuntati.

Jekk jogħġbok mur fuq paġna 17.



Fani ma tattakkax lil Bilias

Il-ħsieb li tattakka lil Bilias mill-ewwel telaq minn moħħha.

“Kulħadd kattiv miegħi f’dan il-post! Għidtlekx jien, Mavromatis! Grazzi talli proteġejtni!”

“Kollha għandkom għal xiex tistħu!” instema’ jgħid firefly mill-bogħod. “Intom la tirrispettaw lil Fani, u lanqas lin-naħal li joffrulna l-għasel tagħhom”. Xi fireflies fetħu gwenħajhom u telqu dizappuntati.

“Qed tara? għidtlek Fani. Mhux kulħadd jaqbel mal-azzjonijiet ta' Asteris u l-grupp tiegħu.”

Jekk jogħġbok mur fuq paġna 17.



“Tajjeb mela,” qal Asteris “jekk trid takkwista r-rispett tagħna, hu sehem fit-tellieqa tal-gilju l-kbir tal-ilma, biex turi s-siwi tiegħek!”

“Dan huwa ċ-ċans tiegħi,” qalet Fani lil Mavromatis, “Nieħu sehem u jekk immur tajjeb, jibdwew jirrispettawni.”

“Imma Fani, m’għandekx bżonn tirbaħ f’logħba, biex tikseb ir-rispett tal-oħrajn. Għandhom jirrispettawk għal dak li int.”

Ir-4^{ba} Punt ta’ Decizjoni:

X’għandha tagħmel Fani?

- a) Għandha tieħu sehem fit-tellieqa.
- b) M’għandhiex tieħu sehem fit-tellieqa.

Jekk wiġibt a, mur fuq paġna 18

Jekk wiġibt b, mur fuq paġna 19



Fani tieġu sehem fit-tellieqa

Il-fireflies kollha huma pozzizzjonati f'hejn xulxin. Jibda l-countdown... 3, 2, 1 u tlaqna!

“Irrid nagħti l-aħjar tiegħi,” hasbet Fani, “dan hu ċ-ċans tiegħi!”

Il-fireflies kollha bdew kważi fl-istess ħin. Mill-ewwel ftit mumentu spikkaw tnejn, Asteris li kien diġà kiseb vantaġġ konsiderevoli u Fani li kienet l-aħħar fil-linja. Fl-ewwel żewġ ġilji tal-ilma, Asteris kien fuq quddiem mal-fireflies l-oħra warajh. Fl-aħħar iżda mhux l-inqas, segwiethom Fani. Kien għad fadal tliet ġilji tal-ilma oħra. Kollox deher determinat minn qabel, imbagħad buffura kbira ta' riħ laqtet lill-Foresta li Tiddi. Il-fireflies kollha kienu sorpriżi, qatt ma kien nefaħ daqshekk riħ fil-Foresta.

F'daqqa waħda, il-fireflies kollha waqgħu fuq l-ewwel ġilju tal-ilma wara li r-riħ ġarrhom b'rabja kbira. Iżda Fani kompliet bla biża', ir-riħ ma setax jaffettwaha. Issa kienet l-ewwel u kien fadlilha biss żewġ ġilji tal-ilma quddiemha biex tispicċa. Asteris, li ma setax jemmen dak li kien ġara, tajjar ġwenħajh kemm seta' biex jagħmel tajjeb għal li tilef, iżda rnexxielu biss jibqa' fl-istess post. Ġwenħajh kienu mxarrbin u kien għadu ma setax itir. Huwa ra l-fireflies l-oħra jgħadduh. Kien għad fadal ġilju tal-ilma waħda għal Fani biex tiġi l-ewwel, iżda firefly minnhom kienet diġà laħqet magħha, u kienet aktar aġli minn Fani. Fani kienet pjuttost għajjiena, ma setgħetx tgħaġġel iżjed. Ftir qabel it-tmiem, għaddiet minn fdejha firefly oħra.

“Prosit Fani!” ferħilha Mavromatis “Tiġrija eċċellenti! Dħalt it-tielet.”

“Iva, imma stajt niġi l-ewwel”

“Il-fireflies l-oħra kienu pjuttost rapidi, u għaddejt lil Asteris ukoll”

“Din ingustizzja!” għajjat Asteris “It-tellieqa trid terġa' ssir” iżda ħadd ma ta kasu.

“Tajjeb Mavromatis, issa żgur se jirrispettawni! Rajtni kif irrezistejtu r-riħ?”

Madankollu, l-ebda firefly ma kien gie jifraħ lil Fani.

“Ma jimpurtax Fani, tagħtix kashom. Mort tajjeb ħafna.”

Jekk jogħġbok mur fuq paġna 20.

Fani ma tiħux sehem fit-tellieqa

“Għandek raġun! “Billi nikkompeti f’tellieqa mhu se jinbidel xejn, anke jekk nirbaħlu lil Asteris”.

“Deċiżjoni tajba,” wieġeb Mavromatis.

“Tajjeb mela, x’tixtieq li nagħmlu issa?”

“X’taħseb li kieku nsibu lil dawk il-fireflies li ddefendewk? Jidhru orrajt u differenti mill-bqija.”

“Ejja nippruvaw.”

“Fani, dak li għamilt kienet ħaġa kbira,” qalet vuċi mhux familjari minn warajha.

Fani u Mavromatis daru u raw firefly b’dawl aħmar jagħti fil-vjola tħares lejhom. Kienet Kokinia.

“Imma xi trid tfisser?” staqsiet Fani mistagħġba “Jien m’għamilt xejn”.

“Għidt le lil Asteris quddiem sħabu kollha, żgur li ma kienx qed jistenna li xi ħadd jiċhadlu xi ħaġa. Imma kellu bżonnha!”

Il- firefly is-sabiha ħarset lejn Mavromatis u introduċiet ruħha miegħu.

“Smajt li trid tiltaqa’ ma’ Galazia, Bizelis u Petra,” kompliet hi, “se niltaqa’ magħhom dalwaqt biex nieħdu l-għasel li tawna n-naħal u nqassmub lill-fireflies l-oħra. Tista' tgħinna jekk trid.”

Fani bdiet tidli, ma setgħetx temmen lil widnejha. Mela xi ħadd kien qed jitlobha għall-għajnuna. It-tlieta kienu mexjin flimkien lejn il-post minn fejn kienu qed jiġbru l-għasel. Vazetti żgħar f’munzelli li kienu jappartjenu għal kull firefly. Kien hemm ħafna.

“Hawn huma! Galazia, Bizeli, Petra! Iltaqgħu ma’ Fani u Mavromatis. Se jgħinuna fit-tqassim tal-għasel”.

Qabel ma Kokinia setgħet tispicċa s-sentenza, neffhet buffura riħ qawwija ħafna tant li tefgħet lil kulħadd fuq in-naħa l-oħra. Fani kienet l-unika waħda li baqgħet fejn kienet.

“Le!” għajtet Petra “l-għasel se jaqa”.

Il-munzell tal-għasel kien beda jixxengel lest biex jaqa’ u l-isforz kollu li kienu għamli n-naħal kien se jkun għalxejn. Mingħajr ma ħasbitha darbtejn, Fani waqgħet fuq il-munzell u fl-aħħar sekonda zammitu wieqaf.



“Prosit Fani! Skansajtilna ħsara kbira”

Ikoll flimkien qassmu l-għasel lill-fireflies u mbaġhad qagħdu bilqiegħda u kielu. Iddiskutew diversi sugġetti, izda spikkaw l-istejjer ta' Mavromatis. Qagħdu jisimgħu u jistagħġbu bil-vjaġġi li kien għamel fil-belt.

Jekk jogħġbok mur fuq paġna 20.



Fani u Mavromatis kienu sejrin lejn Lag is-Sebħ, riedet li l-ħabib ġdid tagħha jara attrazzjoni oħra.

“Jum stramb illum, xi tgħid Mavromatis?”

“Tassew, anke għalija. Allura, x'se turini aktar illum? “

“Kont qed naħseb biex l-ewwel nagħmlu vjaġġ lejn Lag is-Sebħ...” Fani ħasset xi ħaġa niezla fuqha mis-sema”... Imma din x'inhil?”

“Qed ninkwieta li illum mhux se nkunu nistgħu naraw xi ħaġa oħra, sbejha tiegħi, Fani - qed traxxax.”

“Imma, imma ma tistax!”

“Nistgħu mmorru għada, toqgħodx tinkwieta!”

“Imma fil-Foresta li Tiddi ma tagħmilx xita. Il-Ġganti, is-siġar enormi, jipproteġuna, għal bosta snin ma niżlitx xita”.

“Minn fejn ġej jien, il-ħin kollu tagħmel ix-xita, mhix daqshekk ħaġa ħażina,” wieġeb Mavromatis mistagħġeb.

“Hija xi ħaġa pjuttost ħażina għall-Foresta li Tiddi! Irridu navżaw lill-oħrajn! “

Fani ppruvat tiftaħ gwenħajha iżda kienu mxarrbin mill-frac li beda niezlel, kif kien Mavromatis.

“Irridu nimxu lejn l-insedjament, naf triq li se twassalna għalih aktar malajr.” Fani bdiet miexja lejn il-mogħdija, meta f'daqqa waħda semgħet il-vuċi ta' Mavromatis:

“Attenta!”

Fani waqfet. “X'gara?” wieġbet mistagħġba.

“Linja nemel, ma nistgħux naqsmuha għax inkella jtilfu l-orjentazzjoni tagħhom u jintilfu hawn barra, ejja nieħdu t-triq it-twila.”

“Imma se nkunu tard wisq,” qalet Fani b'sens ta' diżappunt.

“X'diżastru!” għajjat is-Sur Nemlu “It-triq tagħna rovinata!”

Fani ħarset lejn in-nemlu frustrat u rrealizzat x'kien qed idejqu. Qatra kbira tal-ilma kienet imblukkatilhom il-passaġġ.



It-triq rovinata xorta waħda, ħasbet Fani, jekk naqsmu, mhu se jġri xejn. Hekk naslu fil-ħin fl-insedjament. Min-naħa l-oħra, nistgħu ngħinuhom jeħilsu mill-qatra u nieħdu t-triq twila. Imma se nkunu tard biex ninfurmaw lill-fireflies l-oħra.

Il-5^{es} Punt ta' Deciżjoni:

X'għandha tagħmel Fani?

- a) Għandha tgħin lin-nemel. *Jekk wigibt a, mur fuq paġna 21*
- b) M'għandhiex tgħin lin-nemel. *Jekk wigibt b, mur fuq paġna 22*



Fani tgħin lin-nemel

“Għandek raġun, irridu nirrispettaw l-isforzi li għamlu, ngħinuhom bil-qatra u mmorru mit-triq twila”

U hekk għamlu. B’fergħa ta’ zokk ħafnu l-qatra l-kbira u reggħu bnew il-mogħdija.

“Mhux se ninsa dak li għamiltu llum!” qalilhom is-Sur Nemlu.

Jekk jogħġbok mur fuq paġna 23.



Fani ma tgħinx lin-nemel

Fani ddecidiet li ma setgħetx taħli l-ħin. B'moviment ta' malajr għaddiet minn fuq il-mogħdija tan-nemel li kienet digà rovinata.

“Le! Int qridtilna l-mogħdija tagħna għalkollox! Il-bqija tan-nemel se jtilfu triqthom. U l-ikel... l-ikel se jintilef!” għajjat is-Sur Nemlu.

“Fani, ma kellekx tagħmel hekk,” qallha Mavromatis. “Ikunu xi jkunu l-problemi li jkollna, m'għandniex insolvuhom għad-detriment ta' ħaddieħor.”

Fani qagħdet għal ħin twil bla ma ticcaqlaq, tħossha ħatja għal dak li gara u tħares lejn il-mogħdija li saritilha l-ħsara.

“Itlaq minnufih!”, għajjat is-Sur Nemlu, “Lanqas irrid narak, mur!”

“Ejja Fani, tlaqna” qalilha Mavromatis “Għamilna ħafna ħsara għal-lum”.

Jekk jogħġbok mur fuq paġna 23.



Wara ftit waslu fl-insedjament. Hemmhekk, hadd ma kien fehem x'kien il-qtar tax-xita li kien niezel. Fani marret minnufih għand is-Sindku.

“Sindku! Għandi aħbar ħazina ħafna x'ngħidilkom!” qalet Fani imbezzgħa.

“X'aħbar hi Fani? X'għara issa?”

“Konna ma' Mavromatis...”

“Ergajna b'din id-dubbiena maħmuġa...” qal is-Sindku minn taħt l-ilsien, iżda Fani kompiet bla biża'.

“... U konna qed nimxu fil-Pjanura Orangjo...”

“X'kienu qed jagħmlu fil-Pjanura Orangjo, dawn imġienen għalkollox!” instema' lehen mill-folla, li kienet ingabret bil-mod.

“Meta f'daqqa waħda beda niezel qtar tax-xita mis-sema.”

Il-ħsejjes minn taħt l-ilsien u d-daħk tal-folla żdiedu. Fani kienet qed tipprova tgħidilhom xi ħaġa estremament importanti u lanqas biss semgħuha.

Is-6th Punt ta' Decizjoni:

X'għandha tagħmel Fani?

a) Għandha tibqa' titkellem bil-kalma.

b) Għandha tgħajjat magħhom.

Jekk wiġibt a, mur fuq paġna 24

Jekk wiġibt b, mur fuq paġna 25



Fani tiddeċiedi li tkompli titkellem bil-kalma

Minkejja d-daħk u t-tgedwid tal-oħrajn, komplet titkellem b'lehen kalm u determinat:

“Sewwa smajt, beda nieżel qtar tax-xita mis-sema. Irridu nagħmlu xi haġa!”

Forsi s-Sindku ma kienx konvint għall-aħħar, iżda ħafna bdew jiddiskutu dan b'ansjetà.

“Ara,” qal Mavromatis, “Forsi jien ma nafx ħafna dwar il-foresta tagħkom, imma x-xita hija pjuttost komuni fl-ibliet. Jekk qatt ma għextu waħda, tridu tkunu preparati. Jenħtieg li ssaħħu djarkom u tiġbru l-provvisti.”

Ħafna telqu ansjużi jippreparaw.

“Dawn ċuċati, żagħżuġh,” interrompa s-Sindku. “Jien għext f'din il-foresta ħafna aktar minn ħaddieħor u naf li m'hawnx xita.”

“Ġejt biex titerrorizzana?” qallu Asteris.

“Sakemm ma kontx int li ġibtilna x-xita,” kompla xi ħaddieħor.

“Iva, mhux kumbinazzjoni li issa li ġejt inti bdiet ix-xita,” qal Asteris.

“Hekk hu!” qal is-Sindku “Ma nistax nirriskja s-sigurtà tagħna, int barrani u m'għandekx post la fl-insedjament tagħna u lanqas fil-Foresta li Tiddi!”

“X'qed tgħid, Sindku?” qalet Fani sorpriża.

“Eżattament dak li smajt Fani, id-dubbiena trid iddabbar rasha!”

“Mela mmur miegħu jien ukoll!”

“Tajjeb, tinsiex tiktibha” wieġeb Asteris bi tbissima u kliemu mimli b'ċajt għal dawk li kienu baqgħu hemm.

Jekk jogħġbok mur fuq paġna 26.



Fani tiddeċiedi li tgħajjat magħhom

“IEQFU JEKK JOGĦĠOBKOM !!” għajtet kemm felħet Fani . “Mhux qed tisingħu dak li qed ngħidilkom! Qed jaqa’ l-qtar tax-xita ftit lil hinn mill-insedjament tagħna!”

Il-fireflies bdew jgħajtu bil-paniku u jiġru lura. Imma x’għara li beżagħhom tant? Fani staqsiet, imma ma damitx ma ndunatx x’għara. Minħabba li kienet irrabjat daqshekk, bdiet tid di tant li tat in-nar lill-ħaxix. Fi ftit sekondi n-nar sar aktar qawwi.

“Ara x’ergajt għamilt!”, għajjat magħha s-Sindku.

Mingħajr ma ħasbitha darbtejn, Fani qabdet werqa mill-art u geżwriha f’forma ta’ ballun. Imlietha bl-ilma mill-għadira u tefgħetha fin-nar. Għamlet dan għal darba oħra u n-nar naqas. Wara diversi blalen, in-nar intefa għal kollox.

“Ridt biss li tisingħuni,” skużat ruħha Fani.

“X’suppost nisimgħu Fani? Li qed tagħmel ix-xita fil-Foresta li Tid di? Id-darba li jmiss tgħidilna li se jagħmel is-silg”, wieġeb is-Sindku rrabjat. “Aħna fil-periklu minħabba fik, Fani! Kif ma tistax tifhem li inti perikoluża għall-insedjament tagħna”.

“Itlaq!” instemgħet tgħid il-folla.

“Imma ridna nwissukom,” iddefendieha Mavromatis.

“It-tnejn għandkom titilqu! Minnufih issa, ma rridukomx aktar hawn,” kompli s-Sindku.

L-ilħna mill-folla bdew jgħajtu dejjem aktar bl-ogħla u l-aqwa vuċi tkun ta’ Asteris: “Itilqu minnufih, itilqu minnufih”

“Ejja mmorru Fani, hawn perikoluż,” qal Mavromatis.

Jekk jogħġbok mur fuq paġna 26.

“U issa x’s se nagħmlu? Kif se norqdu ‘l bogħod mill-insedjament? Jekk terġa’ tagħmel ix-xita negħrqu!”

“Nistgħu ninħbew fil-Ġganti, ix-xita mhux se taqbadna hemmhekk.”

“Qatt ma mort hemm qabel!” wieġbet Fani imbezzgħa, “u dak it-tip ta’ vjaġġ joħdielna jiem sħaħ. “Anke l-insedjament ta’ Kokinia, li huwa l-eqreb, huwa pjuttost ‘il bogħod u ninsabu għajjenin ħafna.”

“Ok ħalli f’idi, kelli żminijiet ferm iktar diffiċli minn hekk fil-belt. Irridu nsibu werqa enormi, fergħa u ftit ħaxix.”

Fani ġabret il-materjali u Mavromatis beda jibni. Poġġa l-fergħa perpendikulari mal-art u beda jgeżwer il-werqa madwarha, li tibda minn bażi wiesgħa li ċkienet hekk kif resqet lejn il-quċċata u ffurmat *cone* aħdar. Imbagħad rabat il-werqa mal-ħaxix u għamel toqba fil-bieb.

“Għamilt tinda ta’ veru Mavromatis, fejn tgħallimt?”

“Mill-bnedmin! Taf inti, xi kwalitajiet tajbin għandhom. Il-lejl inqattgħuh hawn u għada nitolbu l-għajjnuna mingħand Kokinia tal-insedjament qrib tagħna. Ejja nilagħbu ftit ċess ħalli ninsew l-inkwiet, xi tgħid Fani?”

“Iva mela!”

Wara ftit logħbiet ċess it-tnejn kienu pjuttost għajjenin. Ġabru l-pedini taċ-ċess u mteddew jorqdu. Minn barra seta’ jinstema’ biss it-tħaxwix tal-weraq. Għall-ewwel darba, Fani kienet se torqod barra l-insedjament tagħha.

“Smajt xi ħaġa, Mavromatis?”

“Ma smajt xejn Fani ħlief il-weraq.”

Madankollu deherlu li bħallikieku kien sema ħoss ftit ‘il barra mit-tinda tagħhom. Kien qed iħares lejn il-werqa tat-tinda tagħhom qisu kien qed jipprova jara minn ġo fiha. U tabilhaqq, xi ħaġa kien hemm. Figura ħamranija b’dirgħajn u riġlejn kbar resqin lejn it-tinda tagħhom. Kien kwazi wasal fejn il-bieb tat-tinda.

“Ħares Mavromatis...” Fani ma setgħetx tiffirma kliem ieħor bil-biża’. Mavromatis ma setax jemmen lil għajnejh. Il-figura waslet sa eżatt barra l-bieb.

“Għall-erwieħ! Fani u Mavromatis, kemm jien ferħana li sibtkom! “

“Kokinia!” għajtu Fani u Mavromatis bil-ferħ u b’serħan il-moħħ. Milli jidher id-dawl ta’ Kokinia għamel forom strambi meta ltaqa’ mad-dellijiet tal-fergħat. Billejl, l-immaginazzjoni tista’ tagħmel l-aktar spettaklu sempliċi jidher bħallikieku xi mostru.

“Milli jidher billejl intom il-fireflies tistgħu issiru tassew tal-biża’!” Mavromatis qalilhom bid-daħka.

“Kokinia, x’qed tagħmel dan il-ħin ’il bogħod mill-insedjament tiegħek? Tidher imdejqa ħafna.”

“Qed tigri xi ħaġa ħażina ħafna fl-insedjament tiegħi, u qiegħda tassew nibża’ li se tigri lil ħaddieħor.”

Fani u Mavromatis ħarġu mit-tinda u qagħdu jisimgħu dak li kienet qed tgħidilhom Kokinia.

“F’daqqa waħda bdiet taqa’ l-kesħa, ħafna kesħa. Tant li ħafna fireflies ma setgħux iżommu d-dawl tagħhom mixgħul.”

Fani ħarset lejn il-Foresta. Tabilħaqq illum id-dwal tal-Foresta li Tiddi kienu baxxi ħafna.

“U bħallikieku dan ma kienx biżżejjed, bdiet niezla xi ħaġa bajda mis-sema qisha għabra imma tixbah aktar lit-tajjar u itqal!”

“Silġ!” Mavromatis interrompiha “għamel is-silġ”.

“Silġ?” qalu Fani u Kokkinia fl-istess ħin.

“Imma fil-Foresta li Tiddi qatt ma jagħmel silġ, nisimgħu bih biss fil-ħrejjef,” qalet Kokkinia.

“Kont naf li l-qtar tax-xita kien sinjal ħażin,” qalet Fani kważi minn ġewwa, “irridu naraw x’qed jigri.”

“M’għandniex ħin x’nitilfu issa. Din il-ħaġa bajda, is-silġ, waqa’ fuq id-djar u l-imħażen tagħna u l-piż kien se jagħmillhom il-ħsara. “

“Imma din hija xi ħaġa ħażina ħafna, irridu nitolbu l-għajjnuna mill-annimali li huma akbar minna,” qalet Fani bejnha u bejn ruħha.

“Kulħadd telaq. Annimali oħra nħbew fl-art, oħrajn qed jigru biex isalvaw l-affarijiet tagħhom. Ninsabu waħedna, għalhekk kont qed nipprova nsibek Fani”.

“Lili? Imma jien x’nista’ nagħmel? L-aħħar darba li mort ngħin, kważi tajt in-nar lill-insedjament tiegħi.”

“Eżatt hekk għandek bżonn tagħmel issa!” qal Mavromatis “bid-dawl qawwi tiegħek tista’ ddewweb is-silġ u ssaħħan lill-fireflies l-oħra”.

“ Ċert li se taħdem?” Staqsietu Fani.

“Irridu biss nippruvaw,” wiegbet Kokkinia.

Telqu t-tinda tagħhom u rħewlha minnufih lejn l-insedjament ta’ Kokkinia.

“L-ewwel ir-riħ qawwi, imbagħad il-qtar tax-xita u issa s-silġ,” qalet Fani. “Normalment il-ġganti għandhom jipproteġuna. Hawn xi haġa ħażina.”

“Wisq nibza’ li n-nies se jkunu moħbija warajhom,” qal Mavromatis.

“Insiru nafu aktar tard” qalet Kokkinia “bħalissa importanti li nsalvaw l-insedjament”.

Malli waslu fl-insedjament, kienu bla nifs. Il-pajsaġġ sabiħ u għammiel kien miksi taħt saff kbir ta’ silġ abjad. Id-djar kienu għadhom wieqfa. Il-fireflies kienu qed jirtogħdu bil-kesħa, bla ma jiccaqalqu u bla saħħa.

“Haffef Fani” qalilha Mavromatis “iddi kemm tista’ u aħna ngħinu lill-fireflies”.

Immedjatament id-dija ta’ Fani saret tgħammex. Kulħadd kien impressjonat b’kemm kienet tidli u waqaf iħares lejha. Id-dija tant saret qawwija li ma setgħux iħarsu lejha. Fi ftit sekondi, mewġa ħelwa ta’ sħana nfirxet madwar l-insedjament. Is-sħana malajr evaporat u s-silġ dab. Mavromatis u Kokkinia marru għand il-fireflies kollha biex joffru l-għajjnuna. L-insedjament reġa’ gie restawrat għall-post ħadrani sabiħ li dejjem kien. Firefly wara l-oħra bdew iħarsu lejn is-sema, fejn kienet qiegħda Fani.

“Nirringrazzjawk! Salvajtna,” qalu l-fireflies.

“Dak li għamilt hija xi haġa ferm tajba Fani” qalilha Mavromatis “Asteris u l-bqija tal-insedjament tiegħek messhom raw dan kollu”.

“L-insedjament tiegħi!” qalet Fani “irridu naraw jekk waqax is-silġ hemm ukoll!”

“Hekk hu! “Irridu niċċekkjaw l-insedjamenti kollha iżda wkoll l-imħażen tal-ikel,” qalet Kokkinia.

Mingħajr ma tilfu l-ħin ġrew lejn l-insedjament ta’ Fani fejn anke hemm kien hemm il-problemi. Issa Fani kienet taf x’għandha tagħmel. Bid-dija qawwija u sħuna tagħha iżda anke bl-għajjnuna siewja tal-fireflies



mill-insedjament ta' Kokkinia, irnexxielhom idewbu s-silġ ħafna aktar malajr. Asteris ħares mistagħġeb lejn Fani, kif għamel ukoll is-Sindku. Kulħadd baqa' b'ħalqu miftuħ, bħallikieku qed jipprova jgħid xi ħaġa imma l-kliem ma ħariġx mill-fomm.

“Fani...” Asteris beda jtkellem imma ħoss qawwi mill-bogħod interrompieh.

“Le” għajtet Kokkinia “iġġarrfu l-imħażen tal-ikel! Tlifna l-ikel kollu tagħna.”

“Irridu ngħagglu biex immorru fl-insedjamenti l-oħra,” qalet Fani.

Wara ħafna sforz, irnexxielhom idewbu s-silġ kollu u jsalvaw lill-fireflies kollha.

“Kemm kont tajba Fani,” qalilha Mavromatis.

“Salvajtna lkoll! Ħadd mhu se jinsa dan il-jum,” kompliet Kokkinia.

“Iva imma l-ikel tagħna ġie rovinat, x'se nagħmlu issa, x'se nieklu?”

Waqra' silenzju assolut, ħadd ma tkellem.

Jekk qabel għażilt li tgħin lin-nemel, jekk jogħġbok mur fuq paġna 29

Jekk qabel għażilt li ma tgħinx lin-nemel, jekk jogħġbok mur fuq paġna 30.



“Issa jmiss lilna li nirreċiprokaw,” qalet vuċi familjari minn warajhom.

“Sur Nemlu? Dak int?” qalet Fani ferħana.

“Intom għentuna biex ma nitilfux triqtna. Ksibna ħafna ikel grazzi għall-għajnuna tagħkom. Noffrulkom nofsu bħala simbolu ta' gratitudni,” qalilhom u pponta lejn l-għolja. Ringiela twila ta' nemel resqet lejhom. Kull wieħed kien qed iġorr xi ħaġa. Żrieragħ, blalen tal-għasel, fjuri, nektar.

“Hawn aktar minn biżżejjed ikel għalina lkoll. Grazzi ħafna Sur Nemlu!” Għajtet Fani b'leħen għoli.

Jekk jogħġbok mur fuq paġna 31.



“Kieku jaħasra ma rrovinajt x dik il-mogħdija...,” qalet vuċi minn warajhom.

“Is-Sur Nemlu?” qalet Fani sorpriża.

“Kieku ma rrovinajt x dik il-mogħdija, konna niġbru ħafna ikel. Ikel li kien ikun biżżejjed għalina lkoll Fani” qal is-Sur Nemlu b’dispjaċir. “Konna skoprejna għadira enormi mimlija ikel”.

“Irridu mmorru f’dik l-għadira u niġbru l-ikel, dik l-unika tama tagħna,” qalet Kokinia. Dehret pjuttost diżappuntata magħha. Bħallikieku ħassitha mweggħa li Fani ma kinitx irrispettat lin-nemel.

“Se niġi miegħek,” qaltilha Fani.

“M’hemmx bżonn Fani, oqgħod hawn biex tara jkollhomx bżonn għajnuna. Se ngħaqqad kemm nista’ fireflies biex inġorru l-ikel”.

Jekk jogħġbok mur fuq paġna 31.

Is-Sindku, Asteris u sħabu avvicinaw lil Fani b'eżitazzjoni.

"Fani nixtiequ..." qal is-Sindku "wara dak li ġara ridna..."

"Ippermettilna nitolbuk skuża, Fani" kompli s-sentenza Asteris "Trattajniek tassew ħażin għal żmien twil. Ma ħallejniekx tgħinna, tilgħab magħna u dan kollu għax kont differenti. Ma rrispettajniekx sempliċiment għax kont akbar minna u tidli iżjed minna meta fl-aħħar dak kien li salvana. Jekk jogħġbok aċċetta l-apoloġiji tagħna."

"Naħfrilkom. "Ilkoll żbaljajna u jien l-ewwel waħda li għamilt dan."

"Prosit tassew Fani" qalilha Mavromatis minn taħt l-ilsien.

"Grazzi ta' kollox, Fani," qal Asteris u mar jgħannaqha, meta f'daqqa waħda waqgħet dalma fuqhom.

"Hooo" instema' mis-sema u mbagħad dehru żewġ għajnejn enormi jduru.

"Dan xi jkun, jaħasra!" għajjat Mavromatis bil-biza'.

"Tibżax" qaltlu Fani "Dik Athena, il-kokka, dejjem tħobb tagħmel daħla impressjonanti".

"Qed inwasslilkom aħbar ħażina mill-bogħod, għal iljieli sħaħ tirt fuq il-ġganti, wieħed minnhom waqa' fuq ix-Xmara tas-Sriep u tnejn oħra se jagħmlu l-istess..."

"X'inhil tgħid? Għaliex qed titkellem hekk? Forsi għax l-imsejkna ffrizat bil-kesħa?" staqsa Mavromatis.

"Għandha ħabta tilgħab bil-kliem," wiegħbet Fani.

"Ara Athena, kif tista' tara l-affarijiet huma daqsxejn diffiċli bħalissa. Trid tgħidilna b'mod ċar x'inhil jigri?" qaltilha Fani.

Il-kokka ħarset lejhom b'arroganza. "Ara ġej. Tirt lejn iż-żona tal-Ġganti u rajt in-nies bi tlett isrieraq enormi."

"Nies!" gemgmet il-folla.

"Qattgħu Ġgant u qed iħejju biex iqattgħu tnejn oħra. Ġew f'dgħajsa ħamra enormi li lanqas ix-Xmara tas-Sriep ma setgħet timbuttaha lura."

"Id-dgħajsa li ġejt biha jien! Ħarġu biex jaqtgħu s-siġar enormi," qal Mavromatis imbeżża'.

“Għalhekk hawn ix-xita u s-silg fil-Foresta li Tiddi għax waqa’ Ġgant,” qalet Fani, “irridu nwaqqfuhom.”

“Inwaqqfuhom kif?” staqsa s-Sindku “Jekk il-Ġebbla tad-Draguni u x-Xmara tas-Sriep ma rnexxilhomx iwaqqfuhom, xejn mhu se jwaqqafhom”.

“Se jqattgħu lill-ġganti kollha u mbagħad jeqirdu l-Foresta li Tiddi,” kompla Asteris.

“Naf x’irridu nagħmlu” qalet Fani li moħħha kien qed jaħseb kontinwament “se jirnexxilna nbezzgħuhom”.

“Imma Fani, l-ebda annimal fil-Foresta li Tiddi mhu daqshekk kbir li jbezza’ lin-nies,” qalilha s-Sindku.

“Le, imma fid-dlam intom il-fireflies tistgħu ssiru tassew tal-biza’,” qal Mavromatis bi tbissima, li kien fehem il-ħsieb ta’ Fani.

“Sejħu lill-fireflies kollha” qalet Fani “ninqasmu fi gruppi u bid-dawl tagħna niffurmaw dragun furjuż, serp enormi u ħafna ġganti. Il-ġganti jagħmlu passi żgħar ’il quddiem, is-serp imur iħawwadhom b’mod dijagonali u fl-aħħar mument jidher id-dragun li joqgħod jimxi ma’ kullimkien”.

“Bħac-ċess,” qal Mavromatis.

Fi ftit minuti l-fireflies kollha tal-Foresta li Tiddi kienu ngabru fil-Pjanura Oranġjo u bdew jieħdu l-forma. Ġganti kbar li jiddu. Mill-bogħod ix-xena kienet tal-biza’. In-nies li kienu qed jillimaw is-srieraq kbar tagħhom u jhejju biex jaqtgħu s-sigra li jmiss, raw dija tidher minn bejn is-sigar folti. Bil-mod id-dija ħadet il-forma. Kienu resqin lejhom ġganti kbar. Mingħajr ma jitkellmu u dominanti. In-nies bdew idawru denbhom lura u jgħajtu. Waqqgħu s-srieraq u bdew jiġru lejn id-dgħajsa tagħhom.

“Aħna ġejna biex naqtgħu dawn is-sigar, ħadd mhu se jitlaq,” għajjat il-mexxej tagħhom.

Mavromatis, li kien l-aktar aġli minnhom kollha, ġera biex iwissi dwar il-mossa li jmiss. Il-fireflies ffurmaw serp tal-biza’ li beda miexi b’mod djagonali.

“U issa Checkmate!” qal Mavromatis u warajh deher dragun enormi aħmar fil-vjola. Tar bizzejjed fl-għoli fis-sema u waqaf, ħares lejn ir-raġel b’attenzjoni u tar ’il fuq. Ħalq id-dragun li jixgħel infetaħ u dak il-ħin Fani ħadet azzjoni. Iddiet bil-qawwa kollha tagħha tant li ħalq id-dragun kien mimli bil-fjammi. Mingħajr ma ħasibha darbtejn, il-mexxej telaq is-serrieq minn idejh u beda jiġri.

“Ejja noħorġu minn hawn! Hemm il-mostri!”



Il-bnedmin daħlu fid-dgħajsa u telqu mill-aktar fis possibbli.

“Il-bnedmin qatt mhu se jerġgħu jdejqukom,” qal Mavromatis. “Tgħallmu l-lezzjoni tagħhom u minn issa 'l quddiem se jirrispettaw l-ambjent.”

Il-briju li nstema' kompli matul il-lejl fil-Foresta li Tiddi. Dal-lejl, id-dawl tal-fireflies kien qed jidher jiddi aktar minn qatt qabel. L-animali kollha kienu organizzaw festa kbira biex jiċcelebraw ir-rebħa kbira tagħhom. Fosthom kien hemm Fani u Mavromatis, li baqgħu ħbieb inseparabbli għal dejjem.

TMIEM